

Pijn en pijnbehandeling

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
2	Het pijnteam.....	1
3	Pijn beschrijven.....	1
4	Wisseling in pijn	2
5	Pijnregistratie	2
6	Pijnbestrijding.....	2
7	Pijnstillers	3
8	Algemene adviezen	5
9	Tot slot	6

1 Inleiding

U bent door uw behandelend specialist verwezen naar het pijnteam van ziekenhuis Tjongerschans, omdat u pijn hebt die veroorzaakt wordt door uw ziekte, letsel of behandeling. In deze folder leggen wij uit wie wij zijn en hoe wij werken.

2 Het pijnteam

Ons pijnteam bestaat uit twee anesthesioloog - pijnspecialisten en gespecialiseerde pijnverpleegkundigen. Als u ons poliklinisch komt bezoeken zult u een gesprek aangaan met de anesthesioloog- pijnspecialist en/of één van de specialistische pijnverpleegkundigen..

Wanneer u in het ziekenhuis opgenomen bent zullen de pijnverpleegkundigen u dagelijks bezoeken en vormen daardoor een directe schakel tussen u, de verpleegkundige van de afdeling en de anesthesioloog.

Wij bekijken in welke mate u pijn heeft en proberen de pijnbestrijding hier zo goed mogelijk op af te stemmen. Wij spreken, zo nodig in overleg met de anesthesioloog, wijzigingen in uw pijnmedicatie af.

3 Pijn beschrijven

U bent de enige die ons kan vertellen of u pijn heeft en in welke mate. Veel mensen vinden het moeilijk om aan anderen uit te leggen hoeveel pijn ze hebben. Het geven van een pijncijfer kan daarbij helpen.

U kunt de mate van pijn aangeven met een cijfer van nul tot tien. Nul wil zeggen dat u geen pijn hebt en tien betekent de ergst denkbare pijn. Meestal ervaart u een pijn tussen nul en tien, waarbij drie nog net acceptabel voor u is, maar u bij een score van vier of hoger u teveel pijn heeft. De verpleegkundige zal dan actie ondernemen en u eventueel pijnmedicatie geven.

0	= geen pijn
1 - 3	= lichte, acceptabele pijn
4 - 6	= matige pijn
7 - 8	= ernstige pijn
9 -10	= zeer ernstige tot ondraaglijke pijn

U kunt nooit een verkeerd cijfer geven. Als u bijvoorbeeld denkt dat uw pijn een vijf is, dan geeft u een vijf, ook al denkt u dat een ander daar misschien een drie of een zeven voor zou geven.

4 Wisseling in pijn

Sommige mensen hebben alleen pijn op bepaalde momenten, bijvoorbeeld bij bewegen of in een bepaalde houding. In dat geval vertelt u dit aan de verpleegkundige en geeft u een cijfer aan dat bewuste pijnmoment.

5 Pijnregistratie

De verpleegkundigen en artsen zullen u regelmatig vragen naar uw pijncijfer. De pijncijfers worden in uw dossier genoteerd. Het meten van de pijn wordt door ons beëindigd als u geen pijn meer heeft zonder pijnstillers of wanneer u het ziekenhuis verlaat.

6 Pijnbestrijding

Door op deze manier uw pijn te registreren, proberen wij uw pijn zo goed mogelijk te behandelen. Het is niet altijd mogelijk de pijn helemaal weg te nemen. Wel hopen we, samen met u, de pijn terug te dringen naar een voor u aanvaardbaar niveau.

7 Pijnstillers

De volgende pijnstillers kunt u voorgeschreven krijgen:

Paracetamol is een pijnstiller die voorgeschreven wordt bij matige pijn en verder ook vaak als basispijnstiller wordt voorgeschreven.

Paracetamol heeft in de voorgeschreven dosering weinig bijwerkingen.

Paracetamol wordt u drie tot vier keer daags voorgeschreven.

Celebrex is geschikt voor behandeling van matige pijn, in het bijzonder voor gewrichts- en botpijn en ook voor bestrijding van koliekpijnen.

Celebrex wordt u twee keer daags voorgeschreven.

Celebrex behoort tot de groep COX 2 specifieke NSAID's en hebben in vergelijking met andere NSAID's (zoals Ibuprofen, Diclofenac en Naproxen) minder nadelige bijwerkingen op maag-en darmstelsel.

Bij langdurig gebruik van Celecoxib wordt u een maagbeschermend middel voorgeschreven zoals Nexium of Pantozol.

Bij het voorschrijven van NSAID's is uw nierfunctie en andere medicatie mede een punt van aandacht.

Novalgin wordt u voorgeschreven als alternatief voor NSAID's en is ook geschikt voor patiënten met een contra-indicatie voor NSAID's.

Novalgin wordt u echter alleen in het ziekenhuis voorgeschreven. Buiten het ziekenhuis is het niet verkrijgbaar.

Novalgin wordt u drie tot viermaal daags intraveneus voorgeschreven.

Tramadol is een medicijn dat voorgeschreven wordt bij matige en ernstige (chronische) pijn en kan ook bij neuropathische 'zenuwpijn' effectief zijn. Het behoort tot de groep zwakwerkende opiaten (morfine-achtige middelen).

Tramadol wordt u twee tot vier keer daags voorgeschreven. Tramadol kunt u ook in druppels (bij een lage dosering) of als capsules toegediend krijgen.

Buprenorphine (Butrans) pleister. Dit middel behoort tot de groep van zwakwerkende opiaten en kan worden voorgeschreven bij matige tot ernstige pijn en soms ook bij zenuwpijn.

Bij (zeer) ernstige pijn zal door het pijnteam gekozen worden voor een sterk werkend opioïd. Opioïden zijn sterke pijnstillende middelen die vergelijkbaar zijn met morfine.

Hieronder worden enkele veelgebruikte middelen beschreven:

MS-Contin en Oramorph

MS-Contin is een langwerkend middel dat u twee keer daags krijgt voorgeschreven. Daarnaast wordt u Oramorph (een drankje) voorgeschreven. Dit is een snel- en kort inwerkend middel en bedoeld om de doorbraakpijnen op te vangen. Heeft u Oramorph meer dan vier keer op een dag nodig, dan wordt de MS-Contin dosering verhoogd.

OxyContin en OxyNorm

OxyContin is het langwerkend middel dat u twee keer daags krijgt voorgeschreven. Daarnaast wordt u OxyNorm (een smelttablet of capsule) voorgeschreven. Dit is een snel- en kortinwerkend middel en bedoeld om de doorbraakpijnen op te vangen. Hebt u OxyNorm meer dan vier keer op een dag nodig, dan wordt de OxyContin dosering verhoogd.

Fentanylpleister (Durogesic) transdermaal

Fentanyl is een opiaatpleister die op de huid (liefst onder het sleutelbeen) wordt geplakt en eens in de drie dagen verwisseld moet worden.

Voor doorbraakpijn kan hierbij het snel- en kortwerkende middel Instanyl neusspray of een Fentanyltablet, -stick (Abstral / Actiq) worden voorgeschreven of één van de eerdere beschreven snel- en kortwerkende middelen.

De zwak werkende en sterk werkende opioïden hebben verschillende bijwerkingen. Ze kunnen u wat suf en slaperig maken. Daarom wordt vaak de eerste gift voor de nacht voorgeschreven.

Obstipatie is de meeste voorkomende bijwerking. Daarom wordt er altijd een laxans (bijv. Movicolon, Magnesiumoxide of Lactulose) voorgeschreven. Een laxans is een middel dat de stoelgang bevordert.

Misselijkheid kan eveneens optreden. Meestal is deze tijdelijk van aard. Zo nodig wordt de misselijkheid bestreden met medicijnen als Metoclopramide (Primperan), Ondansetron (Zofran) of Granisetron (Kyrtril) die u een half uur voor het eten moet innemen. Deze medicijnen zijn zowel in zetpil als tablet te verkrijgen.

Medicatie voor neuropatische pijn

Bij neuropathische pijn, ook wel zenuwpijn genoemd, zijn de gewone pijnstillers als Paracetamol en NSAID's vrijwel niet werkzaam. Middelen die een pijnstillend effect op neuropathische, zenuwpijn kunnen hebben zijn bepaalde antidepressiva en middelen tegen epilepsie, die dan vaak in een lage dosering worden gegeven. Pregabaline (Lyrica) is een geneesmiddel dat speciaal voor de behandeling van neuropathische pijn is geregistreerd. Andere specifieke middelen die kunnen worden voorgeschreven zijn Amitriptyline (Tryptizol), Nortriptyline (Nortrilen), Clonazepam (Rivotril), Duloxetine (Cymbalta) en Carbamazepine (Tegretol).

8 Algemene adviezen

Neem de volgende adviezen rond inname van pijnmedicatie in acht:

- Neem de pijnstillers op vaste tijden in. Wacht niet tot de pijn komt opzetten. U kunt beter wakker worden voor het nemen van de pijnstillers, dan dat u wakker wordt van de pijn.
- De pijnstillers worden gegeven op voorschrift van de arts. Houdt u zich aan de voorschriften van de arts.

- Waarschuw als de pijn verandert van plaats, ernst of karakter.
- Ga na wat u zelf kan doen om uw pijn te verlichten.
- Ga na wat uw pijn ongunstig beïnvloedt, zodat u deze situaties kunt vermijden.
- Als u denkt dat u de pijnstillers niet meer nodig hebt, overleg dit dan met de verpleegkundige.

9 Tot slot

Natuurlijk kunt u uw pijn altijd bespreken met de verpleegkundige of arts en hoeft u niet te wachten tot een verpleegkundige u vraagt naar pijn. Heeft u nog vragen over uw pijnmedicatie, stel deze dan gerust.

Polikliniek Pijngeneeskunde

Ziekenhuis Tjongerschans Heerenveen

Secretariaat, telefoonnummer 0513 685 400

's morgens 9.00 – 11.00 uur

's middags 13.30 – 15.30 uur

Telefonisch spreekuur pijnverpleegkundigen:

Elke werkdag tussen 9.00 en 10.00 uur kunt u bellen, u wordt dan tussen 13.30 en 14.30 uur teruggebeld.

Bezoekadres:

Locatie Sportstad

Abe Lenstraboulevard 23B

Hoofdingang bij het Sportstadcafé

8448 JA Heerenveen

www.anesthesieheerenveen.nl

13-04-2015/63323